

تأکید بر اهمیت نقش پژوهش در حوزه‌های علمی

اختتامیه نخستین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی استادان و طلاب حوزه‌های علمیه خواهران با حضور حجت‌الاسلام مجتبی فاضل، مدیر حوزه‌های علمیه خواهران در تالار ایوان ری برگزار شد. در این برنامه مدیر حوزه‌های علمیه با بیان این‌که این عالم قوانینی دارد که هرچه می‌گذرد کشف این قوانین آرام‌آرام آشکار می‌شود، گفت: همه‌شئون پیامبران در راستای این موضوع بوده‌که از

این قوانین پرده‌برداری کنند. اگر از عدالت، حجاب، ولایت، دین و دیانت و... حرف می‌زنیم همه در همین راستاست. از دیرینه‌ترین فعالیت‌هایی که کشف این قوانین را ظاهر می‌کند پژوهش است و تمام هنر پژوهشگر پرده‌برداری از این قوانین الهی است. وی تأکید کرد: حوزه نمی‌تواند نقش هدایتگری و حمایتی خود را از جامعه بردارد. لذا باید هم‌قسم شویم که پژوهش‌ها را به سمت کاستن مسائل و

مشکلات نظام سوق دهیم. رسیدن به این مهم، عزم و همت جدی می‌خواهد که دور از انتظار از خواهران طلبه نیست. مدیریت حوزه‌های علمیه‌خواهران در خاتمه‌افزود: به‌امید آن‌که حوزه علمیه خواهران به‌عنوان پدیده با برکت به سمت حل مشکلات نظام بیایند و از وقت و فرصت‌ها استفاده کنیم و جای حوزه علمیه خواهران در عرصه تولید علم و فرهنگ و پژوهش بیش از پیش تثبیت شود.

گفت‌وگو با دکتر مهدی نویدادهم، عضو هیات علمی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی و دبیرکل سابق شورای عالی آموزش و پرورش

پژوهش بدون کار بست، اتلاف وقت و سرمایه است

دکتر مهدی نویدادهم تقریباً تمامی مراتب اداری را در وزارت آموزش و پرورش پشت‌سر گذاشته است. او که کارش را به‌عنوان مسئول کمیته فرهنگی جهاد استان تهران از زمان تأسیس جهاد سازندگی در سال ۱۳۶۲ آغاز کرده بود در سال ۱۳۶۴ با پیوستن به این وزارتخانه خدمتش را به‌عنوان

کارشناس مسئول آموزش ضمن خدمت و تربیت معلم

آموزش و پرورش تهران شروع کرده و تا دبیرکل شورای عالی

آموزش و پرورش ادامه داده است. همچنین می‌توان از

مسئولیت‌های علمی، پژوهشی و عضویت او در نهادها و شوراهای

مختلف به موارد زیر اشاره کرد: مدیر طرح تدوین سند تحول

بنیادین آموزش و پرورش (طرح توسعه راهبردی آموزش و پرورش

ایران در افق ۱۴۰۴)، عضو ستاد تحول بنیادین آموزش و پرورش،

عضو کمیته تحول نظام آموزشی شورای عالی انقلاب فرهنگی،

مدیر کمیته آموزش تدوین نقشه جامع علمی کشور شورای عالی

انقلاب فرهنگی و ... فرصتی دست داد تا به مناسبت هفته

پژوهش و فناوری در سال ۱۴۰۳ با او به گفت‌وگو بنشینیم.

■ ■ ■

🗨 در هفته پژوهش و فناوری سال ۱۴۰۳ به سر می‌بریم، لطفاً از الزامات و بایسته‌های این کارزار زشمنده و اساسی یعنی «پژوهش» براینمان بگویید.

یکی از نیازهای جدی کشور ما این است که مجموعه سیاست‌گذاری‌ها، تصمیمات عالی اجرایی و راهبردی مبتنی بر راهبردها و یافته‌های علمی و پژوهشی باشد. تصمیم‌گیران، مدیران و سیاستگذاران ما باید باور کنند که نمی‌توانند و نباید تنها براساس تجربه زیسته خودشان تصمیم بگیرند، بلکه هرگونه تصمیم و اقدامی باید از پشتوانه و زمینه‌های پژوهشی لازم برخوردار باشد تا بتواند منشأ تصمیم و اثر واقع شود. این امر یک شرط لازم دارد و آن هم این است که یافته‌های پژوهشی اولاً پاسخگوی نیاز مدیران و تصمیم‌گیران در سطوح مختلف مدیریتی بوده و ضمناً باید از اعتبار و روایی لازم برخوردار باشد. واقعیت این است که در حال حاضر ما در هر دو حوزه با مشکلاتی روبه‌رو هستیم. متأسفانه بخش قابل‌توجهی از سوالات پژوهشی، سوالات واقعی نیست و پژوهش‌ها به‌صورت مسأله‌محور دنبال نمی‌شود. نکته مهمی که باید به آن توجه شود این است که پژوهش اساساً برای حل یک مسأله انجام می‌گیرد، حال ممکن است این مسأله مشکلی باشد که جامعه در امروز با آن دست‌وپنجه‌نرم می‌کند و ممکن است آن پژوهش بتواند به‌مسائلی که در آینده امکان وقوع دارد، پرداخته و پاسخ سوالاتی را در آینده به ما بدهد. اگر پژوهشگر بتواند با تسلط موضوعی و در حوزه‌ای مشخص مسأله‌ای عمومی را کشف کند و پژوهشی را برای پاسخگویی به این مسأله و حل آن انجام دهد، قطعاً مخاطبان و ذی‌نفعان از یافته‌های علمی و پژوهشی او استفاده خواهند کرد که این شرط اول است. مشکلی که نه‌تنها در رابطه با پژوهش‌ها بلکه در رابطه با پایان‌نامه‌های دانشجویی که نوعی پژوهش یا مقدمه‌ای برای پژوهش است در سطوح مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و حتی دکتری با آن مواجه هستیم.

🗨 به پایان‌نامه‌های دانشگاهی اشاره کردید. معمولاً وقتی نام دانشگاه را می‌شنویم، به نوعی یاد تحقیق و پژوهش می‌افتیم اما واقعیت آن است که در عمل و در تکف جامعه اثر چندانی از این

برش

پژوهشگر باید مسائل واقعی جامعه را بشناسد

پژوهش یکی از اساسی‌ترین عوامل مؤثر در توسعه جوامع و سازمان‌های اجرایی به‌شمار می‌رود. آنچه باعث می‌شود که تصمیم‌گیری سازمان‌ها و نهادها عقلانی‌تر شود، اتخاذ تصمیم‌ها براساس انجام پژوهش‌هاست. در این راه کاربست یافته‌های پژوهشی از اهمیت اساسی برخوردار است. بدون شک هدف اصلی پژوهش‌ها به‌خصوص در حوزه علوم تربیتی و آموزشی اصلاح و بهبود وضعیت آموزش و پرورش و تحقق این امر منوط به کاربست یافته‌های پژوهش‌ها در برنامه‌ریزی‌ها، مدارس و کلاس‌های درس است. اصطلاح کاربست به معنی عملی ساختن یک نظریه یا ایده است. بنابراین کاربست پژوهش بر کاوش منظمی که در عمل نیز به کار می‌رود،

یادآوری می‌کنم و تقاضا دارم که به این دو نکته توجه بیشتری داشته باشند؛ اول این‌که حتی‌المقدور به سمت روندپژوهی حرکت کنند و هر موضوعی را که برای پژوهش در دستور کار دارند، سوابق آن را به دقت مطالعه کنند و فرآیندی را که این مسأله در آن روند شکل گرفته و احیاناً آن موضوع را به یک معضل تبدیل کرده است، مدنظر قرار دهند.

🗨 یعنی سابقه پژوهش؟

چیزی فراتر از سابقه پژوهش! در حقیقت باید یک روندپژوهی انجام دهند، زیرا این روندپژوهی یک ذهنیتی را فراهم می‌کند که مثلاً متوجه بشویم این موضوع در ۲۰، ۳۰ یا ۵۰ سال گذشته چه روندی را طی کرده است تا امروز و به دوره من و شما رسیده است و مثلاً به‌عنوان یک مسأله فرهنگی، اجتماعی یا اقتصادی و... در جامعه مطرح شده و ضرورت پیدا کرده است که به آن بپردازیم و درباره آن پژوهش کنیم.

نکته دوم این‌که پژوهشگران متعهد و با دانش ما سعی کنند در مورد تحولات گسترده و عمیقی است که در جامعه ما و یا در جامعه جهانی در حال وقوع است و حالت آینده‌پژوهی دارد نیز کار کنند و در حقیقت باید با نیم‌نگاهی به آینده یا با رویکرد آینده‌پژوهی به مسائل روز جامعه بپردازند تا بتوانند یک گام جلوتر برای مسائلی که ممکن است در آینده پیش بیاید راه‌حل‌هایی پیدا کنند.

🗨 صحبت از آینده و آینده‌پژوهی کردید، لطفاً در این خصوص

اشاره دارد. در حقیقت کاربست نتایج حاصل از پژوهش‌ها موضوع بسیار مهمی است که باید به‌دقت مورد توجه قرار گیرد و بی‌توجهی به آن موجب بی‌ثمر ماندن تلاش‌های پژوهشی و اتلاف منابع و امکانات می‌شود. در واقع کاربست یافته‌های پژوهشی یکی از مفاهیم بسیار مهم مدیریت پژوهش است که باعث می‌شود چرخه پژوهش کامل شود؛ زیرا اگر پژوهشی هر چند دقیق و مؤثر و درست انجام شود اما در عمل به کار بسته نشود، انگار که چنین کاری از اساس انجام نشده است. اتفاقی که اگر رخ ندهد ای بسا پژوهش نکردن بهتر از پژوهشی باشد که یافته‌های آن در عمل به‌کار گرفته نمی‌شود. در حقیقت پژوهش بدون کاربست، اتلاف وقت و سرمایه است!

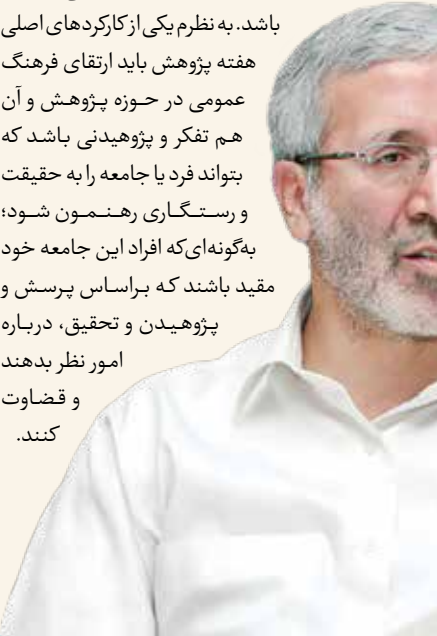
واقع‌گذشت سریع تحولات ممکن است چنان صورت یک مسأله را درگون کند که پژوهش انجام شده نتواند پاسخگوی صورت جدید آن مسأله باشد؛ لذا «مهارت آینده‌پژوهی» داشتن نیز مانند «مهارت روندپژوهی» دو مهارتی است که به نظر می‌رسد هر پژوهشگری باید در هر حوزه‌ای از آن برخوردار باشد.

🗨 حدود ربع قرن از نامگذاری هفته آخر آذرماه به نام «هفته پژوهش و فناوری» می‌گذرد. به نظر شما برگزاری این هفته تا چه حد راهگشا بوده است؟

از نگاه من هفته پژوهش از آنجایی که به شناسایی پژوهشگران موفق و تجلیل از آنان می‌پردازد، اقدام شایسته و مبارکی به حساب می‌آید؛ به‌خصوص که این اهتمام به صورت جمعی وجود دارد و در دستگاه‌ها و سازمان‌های مختلف به آن توجه می‌شود. اما آنچه که انتظار می‌رود و باید در هفته پژوهش بیشتر به آن پرداخته شود «ایجاد فرهنگ پژوهش و پژوهیدن» در جامعه است تا کم‌کم بتواند در همه عرصه‌ها خودش را نشان دهد و توسعه پیدا کند. در واقع آن کارکرد اصلی، شکل‌گیری فرهنگ پژوهش است تا محصول هفته‌ای که به نام پژوهش در سال ۱۳۷۹ آغاز شد و از سال ۱۳۸۵ به بعد «هفته پژوهش و فناوری» نام گرفت، در قامت یک «فرهنگ و شیوه همگانی» خودش رانشان دهد.

🗨 چه توصیه‌ای برای فراگیر شدن فرهنگ پژوهش در جامعه دارید؟

باید از همه ابزارها و شیوه‌های ممکن برای توسعه فرهنگ پژوهش و پژوهیدن استفاده شود و به‌خصوص رسانه‌ها می‌توانند نقشی مهم در این زمینه داشته باشند؛ مثل همین کاری که در روزنامه جام‌جم انجام می‌گیرد و شما در صفحات فرهنگی روزنامه در مدت برگزاری هفته پژوهش و فناوری، فضایی را به این موضوع و گفت‌وگو با کارشناسان و صاحب‌نظران اختصاص می‌دهید. در واقع رسانه‌ها باید کمک کنند تا پژوهیدن و اندیشه‌ورزی در حوزه‌های مختلف و در میان عموم مردم سیلان و جریان پیدا کند؛ به‌نحوی‌که هر کسی در هر مقام و جایگاهی که حرفی می‌زند، نظری می‌دهد یا ارزیابی می‌کند، تلاش کند تا یک حجت و پشتوانه پژوهشی برای حرف و سخن و تصمیم خودش داشته باشد. از سویی دیگر نباید این گونه باشد که افراد چه در حیطه فردی و شخصی و چه در سطوح اجتماعی و عمومی بدون جست‌وجو، تحقیق و پژوهش دیگران را به قضاوت بنشینند. امری که متأسفانه این روزها شاهد آن هستیم که برخی افراد بدون هیچ حجت و دلیلی در خصوص عملکرد اشخاص دیگر و گاه عملکرد حاکمیت به قضاوت می‌نشینند، در حالی که اصل ماجرا و داده‌های واقعی مرتبط با آن عملکرد بسیار متفاوت است. امری که معمولاً تحت‌تأثیر رسانه‌هایی خاص است و باعث می‌شود فرد بدون هیچ پرسش و جست‌وجو و تحقیقی در هر مورد و مسأله‌ای به قضاوت بنشینند و به تبعات مخرب و شکننده آن توجهی نداشته باشد. به‌نظرم یکی از کارکردهای اصلی هفته پژوهش باید ارتقای فرهنگ عمومی در حوزه پژوهش و آن هم تفکر و پژوهیدنی باشد که بتواند فرد یا جامعه را به حقیقت و رستگاری رهنمون شود؛ به‌گونه‌ای که افراد این جامعه خود مقید باشند که براساس پرسش و پژوهیدن و تحقیق، درباره امور نظر بدهند و قضاوت کنند.

قاب

نوحه خوانی جدید محمود کریمی برای حضرت ام‌البنین (س)

محمود کریمی به مناسبت وفات حضرت ام‌البنین (س) در هیأت ثارا... زنجان نوحه خوانی کرد.

بخش‌هایی از شعر این اثر به شرح زیر است:

مثل پاییز زرد او دمدم

پر غصه و درد او دمدم

سائل پسر تو ام و

در خونه مرد او دمدم

مرد مرداست پسرتر

مرهم درداست پسرتر

شفای امروز همه

شافع فرداست پسرتر

پسرات یکی یکی رفتن و شهید شدن

پیش چشم فاطمه همه رو سفید شدن ...

رویداد

برگزاری اختتامیه جایزه جهانی ادبیات فلسطین

اختتامیه دومین دوره جایزه جهانی ادبیات فلسطین در شش محور نمایشنامه، خاطرات، داستان کوتاه، کودک، شعر و رمان برگزار شد. در این مسابقات ۳۴۵ عنوان کتاب از ۲۶ کشور مورد داوری و ارزیابی قرار گرفت و آثاری با محوریت فلسطین به زبان‌های انگلیسی، عربی، فارسی، فرانسه، اسپانیایی، مالایی و اردو به دبیرخانه ارسال شد که بیشترین آثار به زبان‌های عربی و فارسی اختصاص داشت. در این دوره بیشترین آثار با ۱۰۶ عنوان به بخش رمان و کمترین آن به بخش نمایشنامه با ۹ اثر اختصاص داشت. رتبه‌های اول بخش‌های مختلف دومین دوره جایزه جهانی ادبیات فلسطین در مراسمی که در بغداد با حضور چهره‌های فرهنگی و سیاسی برگزار شد، به شرح زیر اعلام شدند: بخش نمایشنامه: کتاب آغنی علی دنفهم، نوشته دعاء محمد اسماعیل ابراهیم البیاتی از عراق، بخش خاطرات: خمسه آلف یوم فی عالم البرزخ اثر حسن سلامه از فلسطین، بخش شعر: سماء غزه تلال جنین سروده عبدال... عیسی شاعر فلسطین، بخش کودک: آرشیفیا نوشته امل ناصر از لبنان.

چهره

«رضا آشفته» از بیمارستان مرخص شد

رضا آشفته، روزنامه‌نگار و منتقد تئاتر و از همکاران گروه فرهنگی روزنامه جام‌جم که دو روز پیش دچار ایست قلبی شده بود، پس از طی فرآیند درمان، از بیمارستان مرخص شد. وی دیروز در گفت‌وگو با ایرنا درباره وضعیت سلامتی خود بیان کرد: پس از ایست قلبی، ۲۸ ساعت تحت مراقبت‌های ویژه بودم و دیروز عصر از بیمارستان مرخص شدم. در حال حاضر وضعیت عمومی‌ام طبیعی و تحت کنترل است. برای دیالیز دوباره به بیمارستان مراجعه کردم. من از سه ماه گذشته وضعیت مساعدی نداشتم و دو ماه هم در بیمارستان بستری بودم. دست و پایم تحت درمان بود و ناگهان ایست قلبی هم رخ داد؛ چون در حین دیالیز فشار و قند، بالا و پایین می‌شود و در نهایت به یک نقطه بدن آسیب می‌رسد. آشفته با بیان این‌که همه این بیماری‌ها از آسیب‌های دیالیز است، افزود: تنها راه بهبود کامل من، پیوند کلیه است. روزنامه جام‌جم برای این همکار و منتقد برجسته تئاتر آرزوی بهبودی دارد.